

NO'Y DZIENNIK

Adres redakcyi i
Nr. telefonu 279. —

Wszystkie komu
Komunik
Redaktor

PT. Biblioteka Jagiellońska
Kraków, św. Anny 12.

Kraków, Orzeszkowej 7.

Q. w Warszawie Nr. 141.128
1690.

Wszystkie sprawy administracyjne
nie będą uwzględnione.
a inseraty Redakcyi nie odpowiada.
Zaje od 12 do 1 w południe.

Cena Numeru

15
groszy

Prenumerata: w Krakowie i prowincyi mies. Zł. 3.40, kwrt. Zł. 10.20

w Krakowie z odnośnieniem do domu „ „ 3.60, „ „ 10.80

Na prowincyi: z przesyłką pocztową „ „ 4.20, „ „ 12.60

Zagranicą: z przesyłką pocztową „ „ 7.00, „ „ 21.00

Głoszenia: Drobne ogłoszenia za słowo Zł. 0.10, wiersz milimetr.
1-szp. Zł. 0.15, padesłane Zł. 0.40. wiersz milimetr. 1-szp. w tekście
Zł. 0.60, wiersz milimetr. 1-szp. na 1-szej stronie Zł. 0.75. gratulacje
Zł. 8.—, inseraty zamiejscowe o 50%, zagraniczne o 100% droższe.

Na Zjazd!

Kraków, 19 lutego

(1s) Wybory na I. Ogólnopolski Zjazd syonistów, który odbyć się ma w dniach 1, 2 i 3. marca w Warszawie zostały już przeprowadzone. Temsamem zakończył się pierwszy okres czynności przygotowawczych do Zjazdu. Czas obecnie, by tak delegaci, jak i cała Organizacja syonistyczna polska uświadomiła sobie wielkość odpowiedzialności, jaka ciąży na Zjeździe tym.

Organizacja, czy też stronnictwo syonistyczne w Polsce jest czołowym stronnictwem w całym żydostwie polskim. Wśród ciężkiej walki, na wszystkich polach życia żydowskiego wywalczyło ono sobie to przodujące stanowisko nie tylko swą siłą liczebną, ale także swym moralnym wpływem, jaki wywiera we wszystkich aktualnych sprawach żydowskich. Nie jest już dziś przesadą, jeśli się twierdzi, że odbudowa Palestyny, odradzanie się żydostwa pod względem kulturalnym, pogłębianie się jego w świadomości narodowej, organizowanie się pod względem społecznym i gospodarczym jest, jeśli nie wyłączną, to prawie, że wyłączną zasługą idei i organizacji syonistycznej. O tem świadczą fakty.

Nie tylko to. Światowa organizacja syonistyczna podniosła prestige całego społeczeństwa żydowskiego jako narodu w oczach świata. Wyprowadziła naród z zapomnienia i cienia na szeroki szlak polityki międzynarodowej i przekonała miarodajne czynniki świata kulturalnego, iż naród żydowski nie skończył jeszcze swej roli dziejowej i pragnie ją z wszystkich sił kontynuować, jako część rodziny ludzkiej. Resonans jaki syonizm dzisiaj odnajduje u wszystkich niemal rządów Starego i Nowego Świata jest wyraźnym dowodem, iż rządy te w większej lub mniejszej mierze pogodziły się z faktem odradzającego się narodu żydowskiego.

Tu u nas, w Polsce stronnictwo syonistyczne wzięło na siebie ciężki obowiązek zjednoczenia żydostwa i pokierowania jego polityką w duchu utorowania drogi do harmonijnej i na szacunek opartej współpracy z narodem polskim. Jest ono głównym czynnikiem polityki krajowej społeczeństwa żydowskiego tak na terenie parlamentarnym, jak i pozaparlamentarnym. Wystarczy przegłądnąć choćby tylko listę mowców żydowskich w Sejmie, obserwować udział posłów żydowskich w aktywnej pracy i inicjatywie w poszczególnych komisjach, ażeby zrozumieć, z jaką powagą i skrupulatnością, z jaką rozwagą i energią reprezentacja syonistyczna walczy nie tylko o uznanie i zrealizowanie praw dla żydostwa, ale i o znalezienie pomostu psychicznego i politycznego między społeczeństwem polskim a żydowskim.

Ten ogrom zadań, ta wszechstronna odpowiedzialność organizacji syonistycznej za losy żydostwa sprawiają, że I. Ogólnopolski Zjazd Organizacji Syonistycznej w Polsce staje się nie tylko dla żydostwa, ale i dla całego życia politycznego w Polsce faktem pierwszorzędnej wagi. Przy dokładnym przejrzeniu porządku dziennego tego zjazdu przekonać się można, że obok sprawy wewnętrznej, organizacyjnej, Zjazd zająć się ma całokształtem

polityki żydowskiej wewnątrz kraju, a nadto najważniejszymi sprawami odbudowy Palestyny. Synteza pracy palestyńskiej i pracy w galusie, którą stronnictwo syonistyczne wystawiło na swoim sztandarze, odzwierciedla się zatem wyraźnie w porządku dziennym zbliżającego się Zjazdu.

Synteza ta była niejednokrotnie w obozie syonistycznym w ubiegłych latach zwalczana. Dziś jednak nie trzeba chyba już dowodów na to, iż złączenie pracy w obu tych dziedzinach jest rzeczą nieodzowną. Nie wolno żydostwu ograniczać się do jednej z tych dziedzin pracy. Uzupełniają się one wzajemnie, jak uczy doświadczenie. Dlatego jesteśmy przeciwnikami tak zwanego folkizmu, który, bez skutku zresztą, pragnie skoncentrować pracę swą w galusie, zapominając o Palestynie; dlatego też jesteśmy przeciwnikami ekskluzywnego palestinizmu, który zapomina o tem, że nie wolno nam zrezygnować z renesansu żadnej części żydostwa zgodnie z hasłem Herzla, który słusznie powiedział, że jeden jest naród żydowski. Tą perspektywę dziejową zachować powinni delegaci na I. Zjazd syonistów polskich.

Wszelkimi siłami należy w tej chwili dążyć do tego, ażeby trudności finansowe w wyjeździe wszystkich delegatów na zjazd zostały na czas usunięte.

Poza programem pracy Zjazd ma na celu godną i poważną, jak przystało na najsilniejszy ruch w żydostwie, manifestację woli narodu żydowskiego do pełni życia i harmonijnej, a tak dziś deptanej współpracy żydostwa polskiego w państwie polskim.

Czasy dla żydostwa są tak ciężkie, że organizowanie sił dla obrony staje się dziś pilną

KASA OSZCZĘDNOŚCI MIASTA KRAKOWA

:: ulica Szpitalna L. 15 ::

Rok założenia 1866

Rok założenia 1866

przyjmuje wkładki

na książeczki oszczędnościowe w złotych lub dolarach, płatne na okaziciela, zastrzeżone na hasło lub do wypłaty oznaczonym osobom

oprocentowując je po 12%

w stosunku rocznym

wkładki zaś związane conajmniej na 3 miesiące

po 14% p. a.

Najniższa wkładka wynosi 1 złoty.

Wzrost renty, oraz należności stemplowe ponosi Kasa Oszczędności

883

Dziś o godz. 9 wiecz. w salach Tow. Lekarskiego

Dancing Rygorozantów

Wstęp za zwrotem imiennego zaproszenia.

tem hasłem dnia. O tem niech pamiętają wybrani delegaci!

Hasło: „Na zjazd!“ powinno objąć obecnie całą organizację syonistyczną w Polsce!

300.000 dolarów zebrano na Keren Hajessed na jednym wieczu

Kampania osiągnie milion dol. w Nowym Jorku.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 18. 2. (M) Z Nowego Jorku donosi ŻAT: Odbył się tutaj w niedzielę olbrzymi wiec z udziałem prof. Weizmana. Obecnych było 15 tysięcy osób, tysiące ludzi nie zdołało dostać się na salę. Wiec zagaił Feliks Warburg, który podniósł historyczne znaczenie obecnego pobytu Weizmana w New Yorku w związku z pozyskaniem jak najszerzych mas społeczeństwa żydowskiego w Ameryce dla odbudowy Palestyny. Mowca opisał w słowach pełnych zapału wrażenia swego pobytu w Palestynie, co wywołało niesłychany entuzjazm wśród obecnych.

Feliks Warburg opodatkował się na wiecu na rzecz Keren Hajessed na sumę 50 tysięcy dolarów, w ślad za nim Juliusz Untermayer złożył deklarację na 10 tysięcy dolarów, Louis

Marshal na 5 tysięcy. Ogółem zebrano na wieczu 300 tysięcy dolarów. Prawdopodobnie kampania w samym Nowym Jorku przyniesie milion dolarów.

Konferencja bezpartyjnych Żydów

Warszawa, 18 II. (M) ŻAT donosi z Nowego Jorku: Dnia 1 marca odbędzie się II. konferencja bezpartyjnych Żydów w St. Zjednoczonych, zwołana z inicjatywy Louis Marshalla w związku z pobytem profesora Weizmana w Ameryce. Na konferencji tej ma być dostatecznie rozwiązana sprawa udziału społeczeństwa żydowskiego w Ameryce w Jewish Agency. I. konferencja bezpartyjnych Żydów odbyła się w roku ubiegłym również w czasie pobytu prof. Weizmana.

Kanada otwiera wrota przed emigrantami żyd. z Ukrainy

Warszawa, 18 II. (M) ŻAT donosi z Montrealu (Kanada) Podsekretarz stanu dla spraw imigracji Egan zezwolił na wydanie 1700 wiz na przyjazd do Kanady organizacji Ica dla

emigrantów żydowskich z Ukrainy. O ile certyfikaty zostaną racjonalnie podzielone, rząd zezwoli na przyjazd dalszych grup emigrantów do Kanady.

Martyrologia słuchaczy żyd. w Dublinach na komisji sejmowej

Posłowie polscy połamają haniebne zajścia

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 18. 2 (Sin.) Na dzisiejszym posiedzeniu sejmowej komisji budżetowej obradowano dalej nad budżetem ministerium oświaty. Do budżetu politechniki lwowskiej zabrał głos pos. Grinbaum, który poruszył sprawę ekscesów antyżydowskich na akademii rolniczej w Dublinach, podlegającej jak wiadomo, zarządowi politechniki lwowskiej.

Pos. Grinbaum zaznacza na wstępie, że zajścia w Dublinach nie mają analogii nawet w uniwersytetach rumuńskich. Do akademii w Dublinach wpisanych jest 3 Żydów. I ta liczba jednak wydawała się zbyt wielką studentom dublańskim. Postanowili więc za każdą cenę nie dopuścić słuchaczy żydowskich do wykładów, przyczem użyli środków haniebnych. Nie tylko bowiem bili kolegów żydowskich ale napadli na nich w łasku znajdującym się przy drodze, zamaskowani, z nożami i kijami w rękę. W stosunku do studentki — wśród 3 słuchaczy żydowskich jest jedna kobieta — użyto jeszcze bardziej haniebnych środków, świadczących o niesłychanym zdżeczeniu panującym wśród młodzieży dublańskiej. Senat politechniki lwowskiej przeprowadził dochodzenie i zarządził represje w stosunku do słuchaczy, których wina została stwierdzona. Obecnie słychać, że śledztwo ma być wznowione. Studenti bowiem nar. polskiej, którzy zrazu odmówili zeznań, oświadczyli obecnie gotowość zeznawania. Mowca zapytuje obecnego na sali kierownika ministerium oświaty, co zamierza uczynić, by zabezpieczyć uczęszczanie słuchaczy żydowskich na wykłady akademii dublańskiej, skoro zostali do tej uczelni przyjęci. Wprawdzie rektor oświadczył powściąganym, że nic nie stoi na przeszkodzie powroto do szkoły, na pytanie jednak, czy mogą uzyskać gwarancję bezpieczeństwa życia, uzyskali słuchacze żydowscy od rektora odpowiedź, że nie może przydzielić im oddziału policji...

Kierownik ministerium oświaty Zawadzki oświadczył w odpowiedzi: W Dublinach działy się rzeczy boleśnie godne, ekscesy jednak zaszły na ile słowami panujących w internacie (?) Przeglądając protokoły zajęć w Dublinach, minister nie znalazł w nich faktów, przytoczonych przez pos. Grinbauma.

Pos. Wyrzykowski (Wyzw.): To co się działo w Dublinach jest hańbą dla całej studenteryi polskiej i narodu polskiego. Cobyśmy powiedzieli, gdyby podobne łajdaki zaszły w Niemczech, gdyby wobec naszej siostry zachowywano się tak, jak to uczyniono w Dublinach. Studenti, którzy się maskują aby napaść z nożem w rękę na kolegów, którzy wobec kobiety dopuszczają się tak ohydnych czynów, przynoszą nam wszystkim wstyd. Słychać, że senat akademicki pod wpływem ubocznych czynników zmniejszył karę studentom, którzy zawinili. Mowca żąda przeprowadzenia energicznego śledztwa w tej sprawie podkreślając, że profesorowie, którzy mieszczą w Dublinach nie mają wpływu na młodzież i nie zapobiegają podobnym objawom bandytyzmu i zwyrodnienia.

Pos. Piotrowski (PPS): Nie mam słów napiętnowania tego co zaszło w Dublinach. Również słyszałem o przeprowadzeniu rewizji poprzednich wyroków celem złagodzenia kar studentom, które to kary nie były znów tak surowe. Minister nie powinien do tego dopuszczać. Zajścia powinny być szczegółowo zbadane, a rezultat badań powinien być przedłożony komisji oświatowej.

Pos. Grinbaum: Wobec tego, że p. min. oświaty w przemówieniu swem zaznaczył, że zajścia w Dublinach były wynikiem stosunków w internacie, pozwolę sobie odczytać pewne części listu otrzymanego od jednego ze studentów żydowskich w Dublinach. (Czyta): „Polegając na oświadczeniu prezesa koła młodzieży w Dublinach, że koledzy w Dublinach pozwolą nam spokojnie pracować, udałem się wraz z kolegą w pałacu nr. do Dublin. Tutaj studenci polscy w odpowiedzi kierownikowi zakładu prof. Różyckiemu, który zażądał oddania należnych nam mieszkań w internacie, zaczęli oblewać nas wodą. Internat przed nami zamknęło. Na bramie zaś wywieszono napis: „Żydom i psom wstęp wzbroniony” (!!!) Przy bramie stanęli studenci czwartego roku, nie wpuszczając nas na wykłady. W obecności służby zakładu zmuszono nas do powrotu. Następnego dnia wyszli studenci z kublami z nieczystą wodą, a gdyśmy się zbliżyli oblali nas, przyczem kolegę uderzyli kilkakrotnie łaskami po głowie. Zagrożono nam zabiciem na wypadek, gdybyśmy w ciągu kilku minut nie opuścili Dublin. Wówczas to rektor wydał rozporządzenie, oddają-

ce nas pod urzędową opiekę prof. Różyckiego. Studenti mimo to jednak napadli na nas na drodze i rzucili do potoku. Działo się to w obecności profesora Zóćcińskiego. Po odejściu profesora zaczęto koleżankę naszą rzucać z miejsca na miejsce. Wepchnięto ją na kurytarz zakładu i tutaj w obecności sześciu funkcjonariuszy politechniki okładano nas kulakami. Robiono przytem ironiczne uwagi w rodzaju: „Nie wolno ich dotykać. Są pod opieką prawa”. Rozumie się, że o parę kroków siedział najspokojniej w gabinecie swoim prof. Różycki”.

List ten świadczy najwymowniej, że zajścia w

Przeciwko ograniczaniu autonomii uniwersytetów.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa 18. 2. (Sin.) Na dzisiejszym posiedzeniu Senatu referował sen. Godlewski wniosek w sprawie zagrożonej autonomii wyższych uczelni. Referent wywodził, że od dłuższego czasu stosunek ministerium oświaty do uniwersytetów pozostawia wiele do życzenia. Stwierdziła to konferencja rektorów wszystkich wyższych uczelni. Bez porozumienia się z uczelniami, ministerium dowolnie skreśla pobory asystentów, redukuje katedry. W grudniu u. r. ministerium zawiadomiła uniwersytety, że z dniem 1. stycznia br. mają być usunięci wszyscy asystenci. O rażącym stosunku czynników rządowych do uniwersytetów świadczy fakt, że do ogrodu botanicznego w Skierniowicach pozostającego pod zarządem uniwersytetu warszawskiego wkroczyła z polecenia władz policja, domagając się zniszcze-

Dublinach zmierzały najwyraźniej do uniemożliwienia studentom żydowskim uczęszczania na wykłady, nie wynikały zaś, jak twierdzi p. minister ze stosunków internackich. Mowca dodaje, że studenci żydowscy z Dublin nie zostali przyjęci na inne wszechnice ze względów natury formalnej.

Po przemówieniu pos. Grinbauma na wniosek endecki przerwano dyskusję w tej sprawie.

W trakcie drugiego przemówienia w innej sprawie, min. Zawadzki odpowiadając pos. Grinbaumowi podtrzymywał swe twierdzenie, jakoby zajścia w Dublinach wynikały ze stosunków panujących w internacie. O rewizji śledztwa minister nie ma żadnych wiadomości. Co się tyczy nieprzyjmowania studentów dublańskich do innych uczelni, nie uszedł w tej sprawie do ministerium żaden rekurs. Gdyby okazało się, że postępowanie danego fakultetu było niewłaściwe, ministerstwo podjęłoby odpowiednie kroki.

nia uprawianego w ogrodzie tym tytoniu, tłumacząc to monopolem tytoniowym.

Po odpowiedzi kierownika min. oświaty p. Zawadzkiego zabrał głos sen. Kalinowski (Wyzwolenie), który również przytoczył kilka rażących faktów odnoszenia się czynników rządowych do wyższych uczelni. Z drugiej jednak strony wspominał mowca o niewłaściwym postępowaniu uniwersytetu warszawskiego wobec profesorów Petrażyckiego, Baudoin de Courtenay i Askenazygo. Nie można uszczuplać autonomii uniwersyteckiej, z drugiej zaś strony uniwersytety nie powinny dopuszczać się czynów nie liczących z godnością placówek naukowych.

Po dyskusji wniosek przedłożony przez sen. Godlewskiego został uchwalony, poczem posiedzenie odroczone do jutra.

Nadużycia w przemyskiej intendancji

Wyniki interpelacji sen. Rottenstreicha

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 18. 2. (Sin.) W swoim czasie na jednym z posiedzeń budżetowej komisji senackiej poruszył sen. Rottenreich (Koło żyd.) sprawę nadużyć w intendancji przemyskiej. Nadużycia polegały na tem, że udzielano do staw uprzywilejowanym ludziom, przyczem skarb państwa ponosił olbrzymie straty. Na dzisiejszym posiedzeniu senackiej komisji budżetowej oświadczył szef kontroli wojskowej gen. Górecki, że po przeprowadzeniu śledztwa okazało się, iż fakty podane przez sen. Rottenreicha były prawdziwe. W toku dochodzeń wyszło na jaw, że istotnie skarb państwa poniósł znaczne szkody przyczem dzięki śledztwu skarb został uchroniony przed dalszymi olbrzymimi stratami. Unieważniono cały szereg umów zawartych z poszczególnymi dostawcami, m. in. z syndykatem zbożowym. W sprawie tej zresztą toczy się w dalszym ciągu energiczne śledztwo.

Poseł Thon w Pińsku

Poseł Dr Thon bawił przez kilka dni w Pińsku w sprawach „Tarbutu”.

Waluta szylingowa w Austrii

(Telefonem od naszego korespondenta).

Wiedeń, 18. II. (D) Austriacki bank narodowy, zarząd kolei i poczt wprowadzają z dniem 1 marca walutę szylingową.

Stan zdrowia króla Jerzego

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń, 18. II. (D) z Londynu donoszą: Okazuje się obecnie, że stan zdrowia króla Jerzego jest poważniejszy aniżeli z początku przypuszczano. Zdaje się, że król zapadł na zapalenie płuc.

Londyn, 18. 2. PAT. Wczoraj odbyło się ponowne konsylium przy łóżu króla. W ciągu popołudnia w stanie zdrowia króla nie nastąpiła żadna zmiana.

Podróże dzieci królewskich

Londyn, 18. 2. PAT. Na wczorajszym posiedzeniu izby gmin komandor Kennworthy (liberał), skierował do kanclerza skarbu Churchilla zapytanie, czy prawdą jest, że wydatki na podróż księcia i księżnej Yorku do Afryki wschodniej pokryte być mają z funduszy publicznych. Na pytanie to minister odpowiedział, że jakkolwiek wizyta księżstwa Yorku do Keni ma wielkie znaczenie dla interesów ogólnopaństwowych, to jednakże nosił będzie charakter prywatny i tem różni się od podróży księżki Walii, którą podejmuje państwo w związku z celami politycznymi. Wydatki więc na podróż księżstwa Yorku nie obciążą skarbu państwa.

Balfour wprowadza Asquitha do izby lordów

Londyn, 18. 2. PAT. Wprowadzenie do izby lordów nowego para Anglii lorda Asquitha miało charakter niezwykły w dziejach izby lordów, mianowicie Asquitha należącego do stronnictwa liberalnego, wprowadzili hr. Beauchamp liberał i hr. Balfour konserwatysta, a nie jak każe tradycja, dwóch przedstawicieli stronnictwa, do którego należy wprowadzony. Lord Balfour zrobił jednak ten wyjątek z uwagi na węzły przyjaźni jakie łączą go z nowym parem.

Koncert Paderewskiego w Londynie

Londyn, 18. 2. PAT. Wczoraj wieczorem w Alberf hall, w obecności 8.000 słuchaczy odbył się koncert Paderewskiego. W loży królewskiej obecna była królowa i ks. Walii. Król z powodu choroby nie mógł przybyć na koncert. Przed koncertem ochmistrz dworu lord Cromer w imieniu królowej prosił posła Skirmunta, aby w antrakcie odwiedził wraz z Paderewskim jej lożę.

Epidemia influenzy w Londynie

Londyn, 18. 2. PAT. W wielu miejscowościach południowej Anglii szerzy się influenza, szczególnie w Londynie. Z pośród deputowanych do parlamentu na chorobę zapadło z górą 30 osób.

Rumunia zrywa z Niemcami

Berlin, 18. 2. PAT. Lokal Anzeiger donosi z Budapesztu: Adevurul ogłosił wczoraj rozporządzenie ministra skarbu do wszystkich władz, wzywające do zerwania stosunków z obywatelami państwa niemieckiego. Okręty wiozące towary rumuńskie do Niemiec zostały odwołane.

POS. DR. EMIL SOMMERSTEIN.

Tydzień dymisji i rozdzwiązków w gabinecie p. Grabskiego

Warszawa, 17 lutego.

Rząd p. Grabskiego przeżywał ciężkie chwile w minionym tygodniu. Zaczęło się od ministra pracy Sokala, który sprawę budowy nowego gmachu na pomieszczenie ministerstwa pracy i opieki społecznej uczynił na sejmowej komisji budżetowej kwestyą gabinetową i kwestyą zaufania. Mimo wyraźnej zapowiedzi ministra, że zgłosi dymisję komisya znana większością głosów, bo prawie że większością kwalifikowaną $\frac{2}{3}$ głosów żądanie ministra odrzuciła. A dwa były ciekawe incydenty. Referent budżetu ministerstwa pracy i opieki społecznej, ks. poseł Kaczyński, członek stronnictwa chrześcijańskiej demokracji, oświadczył się za kredytem, żądanym przez ministra, a jego stronnictwo, najsilniejsza dotychczas podpora gabinetu p. Grabskiego a zarazem stronnictwo robotnicze, nie stanęło po stronie ministra. A „Kolo żydowskie” głosowało przeciwko ministrowi jedynie z racji jego przynależności do gabinetu p. Grabskiego.

Minister Sokal wyciągnął konsekwencje z wyniku głosowania i zgłosił dymisję. Premier dymisji nie przyjął; licząc widocznie na kulturalną działalność p. Kausika przez czas do trzeciego czytania.

Na komisji reform rolnych większością Gbjeno-Plasta odrzucony został po przeprowadzeniu dyskusji ogólnej projekt rządowy o zniesienie serwitutów, a to mimo energicznej postawy ministra reform rolnych Kopczyńskiego, który do tego projektu przywiązuje dużą wagę ze względu na wstępne studium do realizacji reformy rolnej. Prawica wyraziła niewątpliwie wotum nieufności ministrowi, którego uważa za męża zaufania „Wyzwolenia” i od którego spodziewa się niemiłych niespodzianek przy traktowaniu problemu reformy rolnej.

A oto dzieje się rzecz niezwykła. Ministra obalonego przez prawicę, jako męża zaufania „Wyzwolenia” dobitnie „Wyzwolenie”, domagając się, by komisya nie czekała na rządowy projekt reformy rolnej, który za dwa dni miał wpłynąć do sejmu, lecz by przystąpiła do dyskusji nad projektem posła Poniatowskiego. Prawica przyłożyła czynnie rękę do tej drugiej kompromitacji ministra „zadyrgowała” część swych członków, by się wstrzymali od głosowania i dzięki temu wniosek „Wyzwolenia” przeszedł a minister myślał chyba o przysłowiu: „Boże chroń mnie od moich przyjaciół”. Minister Kopczyński chce podjąć walkę na plenum sejmu w obronie swego projektu, ale wynik da się łatwo przewidzieć, wobec tego dwufrontowego ataku na komisji. Najbliższy minister po fachu minister rolnictwa Janicki nie miał więcej szczęścia na posiedzeniu komisji rolnej w czasie obrad nad poprawkami senatu do ustawy o państwowej radzie rolniczej. Poprawki te miały zasadnicze znaczenie, albowiem wbrew uchwałom sejmowej usiłowały punkt ciężkości w spo-

lecznej reprezentacji rolnictwa w radzie rolniczej odsunąć od małej własności. Minister rolnictwa stanął na stanowisku senatu mimo, że nie złożył sprzeciwu w sejmie przeciw odmiennym uchwałom. Komisya rolna większością głosów odrzuciła poprawki senatu a temsamem zdezawowała ministra w bądźco bądź ważnej kwestyi. Zdaje się jednak, że incydent ten nie pociągnie za sobą żadnych następstw.

Na tle znanego okólnika ministra spraw wewnętrznych o potrzebie zezwolenia władz administracyjnych na odbywanie zgromadzeń poselskich, wybuchł groźny konflikt między sejmem a ministrem, a wewnątrz w rządzie między ministrem Ratajskim a wicepremierem Thuguttem. Sejmowa komisya budżetowa przez usta mowców lewicy dobitnie przypominała ministrowi przepisy konstytucji, a minister z dużym zakłopotaniem powoływał się po zwróceniu się w stronę swoich referatów na jakieś rzekomo obowiązujące przepisy carskiej Rosyi. I trudno zaiste o lepszą satyrę polityczną, jak to postponowanie konstytucji państwa polskiego na rzecz przepisów zaborskich państw, które na właściwym terytorium tychże państw już dawno przestały obowiązywać. Należy bowiem przypomnieć, że w roku 1917 Kiereński, jako dzierżyciel władzy z rąk rewolucyi po obaleniu caratu zniósł wszelkie przepisy carskiej Rosyi, krepujące swobody obywatelskie a więc i przepisy, zawierające ograniczenia prawa o zgromadzeniach. Ale o tem zapomnieli a może wogóle nie wie minister Ratajski, który w czasach przewrotu rewolucyjnego w Rosyi był jeszcze poddanym niemieckim. Konflikt na terenie sejmowym nie zagnany wybuchnie całą mocą w najbliższych dniach, w czasie dyskusji nad wnioskiem nagłym czterech klubów lewicy, w sprawie uchylecia wspomnianego okólnika ministra spraw wewnętrznych. Konflikt wewnętrzny w Rządzie ujawnił głęboką różnicę zapatrywań; dzienniki doniosły o zgłoszeniu dymisji przez wicepremiera Thugutta.

Dalszym w kolei ministrów in statu demissionis był kierownik ministerstwa robót publicznych inż. Rybczyński. Nie przebrzmiały jeszcze echa dyskusji

budżetowej w czasie rozpraw ogólnych nad budżetem ministerstwa robót publicznych, które ujawniły całe niedołęstwo tegoż resortu i w czasie tychże szereg mowców domagał się ustąpienia ministra, a tymczasem komisya robót publicznych przy referacie posła Posadzkiego w sprawie kredytów meljoracyjnych uchwaliła odnośne wnioski; referenta wbrew stanowczemu sprzeciwowi nie tylko resortowego ministra, ale samego premiera. Co ma robić minister, nad którego sprzeciwem parlament przeszedł do porządku dziennego o tem nie wie chyba tylko członek gabinetu, który unika kontaktu z sejmem i uważa się za mentora sejmu. A wkońcu dostał się guz ministrowi koleji.

Na ostatnim posiedzeniu komisji komunikacyjnej minister Tyszka przedłożył sprawozdanie kolejowej gospodarki leśnej w okręgu dyrekcyi wileńskiej i radomskiej. Chodziło tu w pierwszym rzędzie o gospodarkę znanego prezesa Landsberga. Sprawozdanie ujawniło cały szereg skandalicznych nadużyć, które skarż państwa przyprawiły o milionowe straty. Minister zakończył swe sprawozdanie oświadczeniem, że zrobił wszystko co do niego należało i domagał się przyjęcia sprawozdania do wiadomości, tymczasem komisya komunikacyjna po przeprowadzeniu szczegółowej dyskusji doszła do innego rezultatu i uchwaliła wezwać Rząd, by sprawę oddał prokuratorowi. Czyż można pomysleć o silniejszym rozdzwiąku między oświadczeniem członka Rządu, a uchwałą reprezentacyi parlamentarnej? A jeśli dodamy, że przy rozpatrywaniu budżetu ministerstwa handlu i przemysłu okazało się, że poza pocztą wszystkie przedsiębiorstwa tego ministerstwa są deficytowe, że się już sypać poczęły gromy na ministra Kiedronia, że w międzyczasie badania podkomisji w sprawie nadużyć w głównym urzędzie żywnościowym każą spodziewać się ujawnienia nowej panamy pod okiem wysokich dostojników, że w końcu sprawozdania Najwyższej Izby Kontroli Państwa, składane na posiedzeniach komisji budżetowej stały się w ostatnich czasach tak nieprzyjemne dla Rządu, że premier na specjalnej konferencji odbytej u marszałka Sejmu z prezesem Najwyższej Izby Kontroli i przydyum komisji budżetowej domagał się, by te sprawozdania przedkładane były wprost Rządowi — stwierdzić można, że miniony tydzień był bardzo przykry dla gabinetu p. Grabskiego. O dalej idących następstwach trudno mówić, wobec a-normalnych stosunków w Sejmie i Rządzie.

Curiosa prasowe.

(„Prasownicy“ angielscy a nasi. — Prawda o Wielkim Samotniku i małym kosiku, — Egza min przed Europą).

Zawsze sobie dodają odwagi, nim przystąpić mogą do swych — curiosów. Ale dzisiaj mam szczęśliwy dzień. Oto dumny jestem z roli dziennikarza — w Anglii. Bo u nas afera Stroński — Korfanty nie bardzo miłe usposabia opinię do — roli dziennikar-

stwa. Ale taki Steed, wielki dziennikarz angielski, którego pamiętniki są prawdziwym pomnikiem życia europejskiego mocarstwa prasy, był sobie takim panem, że o jego łaskę zabiegali nie tylko ministrowie angielscy, ale i posłowie obcych państw. Oto

KRAKOWSKA GALERYA osób, które wystąpiły ze społeczności żydowskiej w latach 1908—1924

Zestawil Z. M.

ROK 1921 — 33 OSÓB.

Jakub Alfus, urodzony 1892 w Krakowie, syn Maryl Alfus, urzędnik bankowy, zamieszkały ul. Krasińskiego 18.

Freida Altstätter false Kiewitz, ur. 1886 w Zadnie-szkowie pow. Podwołoczyska, córka bhp. Mojżesza i Jachety, bez zajęcia, zam. ul. Krowoderska 23.

Wilhelm Baza, ur. 1897 w Krakowie, syn Gustawa Gerszona i Pauliny z Hamburgerów, porucznik w. p., zamb. ul. Krupalcza 14.

Chaja Bittner, ur. 1898 w Krakowie, córka Lewiego Weinbergera i Gittli z Kabiów, żona przemysłowca, zam. ul. Krzywa 5.

Róża Blumenfeld, ur. 1891 w Zabłociu pow. Żywiec, córka Juliusza i Babety z Rauchbergerów, prywatna, zam. ul. Krowoderska 1. 12.

Sanchne Eisenberger, ur. 1879 w Krakowie, syn Abraham i Süssli Beili z Fendlerów, pianista, zam. ul. Starowisna 41.

Zygmunt Felczar, ur. 1893 w Krakowie, syn Tobiasza Izaaka i Antoniny z Altesländerów, technik, zam. w Płaszowie.

Jakób Gelb, ur. 1900 we Lwowie, syn Chaji Gelb, plutonowy, zam. ul. Bosacka (zakład gospodarczy).

Lucja Henig, ur. 1884 w Częstochowie, córka Markusa i Antoniny z Rosenstädtów, zam. ul. Straszewskiego 9.

Flakus Hilfmann, ur. 1884 w Lackiem szlacheckim pow. Tłumacz, syn Mojżesza i Tauby z Holde-

rów, manipulant kancelaryi wojskowej, zam. ul. Grzegorzeczka 59.

Ewa Holländer, ur. 1903 w Żukowcach pow. Tarnów, córka Chaji Holländer, bez zajęcia, zam. u SS. Felicjanek.

Franla Holländer, ur. 1903 w Żukowcach pow. Tarnów, córka Chaji Holländer, bez zajęcia, zam. u SS. Felicjanek.

Esterka Joskowiec, ur. 1888 w Krakowie, córka Math Joskowiec, urzędniczka prywatna, zam. ul. Krakowska 13.

Beila Kapelner, ur. 1862 w Wietrzychowicach, pow. Dobrowa, córka Jakóba i Ewy z Gelbów, bez zajęcia zam. ul. Zielona 18.

Józef Kraus, ur. 1898 w Podgórzu, syn Kopia i Feigi z Herzogów, plutonowy w. p. zam. ul. Lwowska 11.

Alfred Karol Kroo, ur. 1895 w Krakowie, syn Hirscha i Reisel z Siegelów, słuchacz politechniki, zam. ul. Anny 9.

Dr. Jan Norbert Kroo, ur. 1886 w Krakowie, syn Hirscha i Reisel z Siegelów, doktor filozofii, zam. ul. Anny 9.

Jadwiga Marya Kryżanowska, ur. 1891 w Buczaczu, córka Marka Kanfera i Cecylii z Hermanów, żona urzędnika podatkowego, zam. ul. Szlak 68.

Jerzy Stefan Langrod, ur. 1903 w Krakowie, syn Dra Bernarda i Michaliny z Ruckerów, słuchacz praw, zam. ul. Karmelicka 9.

Michalina Langrod, ur. 1874 we Lwowie, córka Zygmunta Ruckera i Henriety z Ingländerów, żona adwokata, zam. ul. Karmelicka 9.

Gittel Lewinger, ur. 1905 w Węgrzech pow. Wieliczka, córka Mendla i Racheli z Grüngrasów, bez zajęcia, zam. ul. Warszawska 8.

Geel Maly, ur. 1900 w Sandomierzu, syn Szlamy

i Ryfki, fotograf, plutonowy w. p. zam. ul. Krupalcze 34.

Ernestyna Nussbaum, ur. 1900 w Kopyczyńcach, pow. Husiatyn, córka Zygmunta i Cytli z Purasów, urzędniczka wojskowa, zam. ul. Długa 48.

Charlotta Pańczewicz, ur. 1879 w Podgórzu, córka Izidora i Hindy z Kriegerów, urzędniczka prywatna, zam. XXII Rynek 8.

Marya Pańczewicz, ur. 1877 w Podgórzu, córka Izidora i Hindy z Kriegerów, urzędniczka prywatna, zam. XXII Rynek 8.

Wolf Jozek Piwko, ur. 1901 w Chęcinach, pow. Kielce, syn Feigl Piwko, uczeń stusarski, zam. u Braci Albertów.

Lieba Rimpel, ur. 1895 w Krakowie, córka Jozasza i Sary z Buterschützów, urzędniczka prywatna, zam. ul. Dajwór 21.

Laura Schener, ur. 1899 w Krakowie, córka Mojżesza i Brajndli z Lippelów, słuchaczka medycyny, zam. ul. Łódzowska 6.

Daniel Leib Schaum, ur. 1869 w Kolonji, syn Uszera i Binci z Scheuermanów, kupiec, zam. ul. Sebastyaną 8.

Elżbieta Schmelz, ur. 1904 w Babicach, pow. Oświęcim, córka Anny Schmelz, bez zajęcia, zam. ul. Smoleńsk 17.

Zofia Schneebaum, ur. 1894 w Głęzkowicach, pow. Chętanów, córka Dawida i Frajdy z Fischmanów, bez zajęcia, zam. ul. Stolarska 8.

Ignacy Süßmann, ur. 1892 w Medynicach pow. Drohobycz, syn Herscha i Cywli Bajli z Finkstejnów, porucznik kancelaryjny, zam. ul. Krakowska 43.

Ryfka Szwarzburg, ur. 1892 w Puławach, córka Berka i Machli z Rubinstelnów ekspedientka sklepu, zam. ul. Mazowiecka 62.

powtórzyć za pismami warszawskimi następującą anekdotę:

Najznamienniejszy zaś jest fakt następujący. Kto obznajomiony jest nieco ze stosunkami angielskimi, temu wiadomo, jaka „rolę” jest sławny dziennikarz Steed. Otóż w przeciwieństwie do Polski, gdzie „siery rządzące” niedostatecznie doceniają znaczenie prasy, w Anglii najnaturalniejszą w świecie jest rzeczą, że nawet minister, jeśli czegoś chce od takiego „prasowca”, jak p. Steed, składa mu swoje uszanowanie, bywa u niego na jourach itd. Kiedy więc dwa lata temu nowy nasz poseł objął swe urządowanie w Londynie zwrócono mu ze strony poważnej uwagi, że powinien „bywać” u Steeda. Ale nasz dyplomata, przyzwyczajony w kraju uważać dziennikarza za istotę podrzędną, ani słyszeć nie chciał by on, „wysoki dygnitarz” miał — najpierw złożyć wizytę — jakiemuś tam Steedowi Tableau! Tak, tak inni są „prasowcy” w Anglii, a inni u nas. Bo u nas p. Korfanty uważa sztab redakcyjny za „swoich ludzi”, a wobec swoich ludzi jest się bez ceremonii.

„Ale gdy już mowa o Korfantym, nie mogę sobie odmówić przyjemności, by za łódką „Republiki” opowiedzieć historyjkę o Witosie i jego koziku. P. Witos straszliwie się teraz odgraża p. Grabkiemu a potwórz sam jest milczkiem, więc postępuje się — z Witosiem. Ale pozwólcmy „Republice” mówić:

„Ustępajta z drogi: „idzie Jasiek bez wień, kozak ma za pasem”...

A kozak p. Witos, którą to rolę w tej chwili spełnia język p. Kosydarskiego, jest ostry, nie łagodny. Nie ciągnijcie go za ten ostry język, bo on dopiero powie, co wie... A wie — rany boskie! Obejrzał wszystkie kopalnie i przedsiębiorstwa państwowe, wszędzie coś pikantnego zobaczył — i teraz tylko daje do zrozumienia, co on za postaci jeszcze z za pazuchy wyciągnąć może.

Niezamordowany bojownik rąbie dalej: — Teraz, panie Korfanty, z panem pogadamy. Chodź pan w taniec! A jak to było z tą kopalnią w Rodziankowie?

„Ale pos. Korfanty to także gracz i od pierwszego kroku tak zaraz się nie stropi. Zresztą wie, że nie ma diabeł straszny, jak sam się zapożyczył — „zażywa” go więc „z małki”.

— No gadaj pan, co pan wiesz!

— Pan tam maczał ręce, niech pan siedzi cicho!

„Ale p. Korfanty, jeszcze tem nie przestraszony strasnie go za język, choć p. Kosydarski go przed tem przestrzega. Napierany p. Kosydarski wreszcie wykrztusza ze siebie:

— Będę mówił o tem, jak przyjdzie pora... „Tu leży pies pochowany”. A kiedyż to przyjdzie ta pora? Czy wtedy, gdy ostatecznie wyjdzie się, że ambicje „rządzące” p. Witos nie będą zaspokojone? A no, to w tej „porze” dowiemy się jeszcze wielu ciekawych rzeczy. Pierwszy akt zemsty Arymana z Wierzchosławic wypadł efektywnie...”

„Kto wie, czy się dowiemy, co tam było z tą kopalnią w Rodziankowie, czy przyjdzie pora... Bo mam wrażenie, że p. Witos i Korfanty to szczywane osoby. Pogodzą się napewno kosztem chociażby naszej ciekawości. Już widzę, jak p. Witos zaciera ręce, ponieważ uda mu się wnet powalić najsmutniejszego Don Kiszota polskiej demokracji p. Thugutina, którego słusznie nazwano „wielkim samotnikiem” w familijnym gabinecie p. Grabkiego. Jaka jest rola tego demokracji bez potrzeby ostatecznych konsekwencji, tego ministra bez teki i bez wpływu, tego parlamentarzysty bez stronnictwa w gabinecie — trudno doprawdy odgadnąć. Nawet nie wiele da się powiedzieć, czy konflikt jego z Ratajskim został ostatecznie zlikwidowany. Przyznać jednak musimy, że w sporze z Ratajskim ma za sobą nie tylko — konstytucję, ale też i opinie uczciwej demokracji. Świadczą o tem „Głos Kuryera Wileńskiego”, który w ten sposób ocenia całą sprawę:

„Ależ panowie gdyby nie hulanie policji, nie-przystępność i samowola administracji, gdyby nie nadmierne i tak często rzeczywiście niesprawiedliwie nakładane podatki i cały szereg szykan, zakazów, kar administracyjnych i innych kwiatków „kresowych” obok kompletnego braku uspokojenia elementarnych potrzeb ludności w dziedzinie opieki gospodarczej, agrarnej, oświatowej, odbudowy czy humanitarnej — to by najbardziej demagogicznie, najbardziej „antypaństwowe” przemówienie nie miało posłuchu, jak się miało w pierwszych latach powojennych.

„Czy jednak zwycięży — przyszłość i to bardzo wątpliwe. Ro chodzi tu o sprawność naszego aparatu państwowego, o — egzamin przed — Europą. A o dobry wynik tego egzaminu zwraca się senator Kosydarski w „Kuryerze Warszawskim” pisząc:

„Przyjdzie czas, kiedy władza w państwo polskie

tak się w świecie ugruntuje, iż żadne przejściowe perypetje domowe nie będą chwiała naszą sytuacją międzynarodową. Dziś wszakże pracujemy wciąż jeszcze na zdobycie kredytu drogą zdawania egzaminu ze zdolności administracyjnych, z talentów państwowych. Pytanie, które dla nas nie istnieje: czy Polska potrafi się ostać i obronić? — stoi jeszcze na porządku dziennym światowym. Obchodzi ono zwłaszcza naszych przyjaciół. Nie dać im powodu do roz-

czarowań, umacniać ich sympatyje oraz płynące z nich plany dzielną pracą własną, zgodą wewnętrzną i roztropnością polityczną — oto droga do zabezpieczenia sobie właściwego miejsca w tym niespokojnym, burzliwym, nieuporządkowanym świecie.

„Ale czy p. Kosydarski zdaje sobie sprawę, że pomysłowy wynik tego egzaminu zależy także od uspokojenia Kresów i od wprowadzenia wreszcie w życie naszej konstytucji.”

Anal.

Mowa Chamberlaina o Palestynie

(Według tekstu białej księgi).

Niedawno ogłosił rząd angielski białą księgę, która zawiera wywody ministra spraw zagranicznych p. Ostena Chamberlaina na 32 posiedzeniu Rady Ligi Narodów w listopadzie 24 r. w Rzymie. Wywody te są po raz pierwszy opublikowane. Odnosnie do Palestyny brzmi mowa Chamberlaina wedle oficjalnego dokumentu następująco:

Zarząd krajami mandatowymi natrafia tak na polityczne jak i techniczne problemy, w szczególności zaś odnosi się to do mandatu nad Palestyną. Od władzy mandatowej w Palestynie żąda się, by

stworzyła siedzibę narodową dla Żydów jakoteż by równocześnie rozwinęła wolny rząd w kraju. Chamberlain nie dziwi się przeto, że zarząd odnośnie do wykonania tych dwóch zadań dał powód do skarg. Wychodziły te skargi z dwóch przeciwnych sobie stron, z których każda kładła szczególną wagę na spełnienie jednej zasady. Jeśli się weźmie pod uwagę istniejące w tej kwestyi problemy to powinna komisja wyrazić zadowolenie z tego zmysłu sprawiedliwości, jaki ujawnia się w

zarządzie Palestyny. Odnosnie do uwag Komisji o zarządzie Palestyny wywodził brytyjski przedstawiciel, iż nie jest pewnym, czy komisja należycie oceniła wszystkie usiłowania zarządu w kierunku spełnienia ciężkich obowiązków.

Również uwaga w sprawozdaniu, że imigrantom brak fachowego wykształcenia

nie ma żadnego uzasadnienia. Rezultaty żydowskiej imigracji w ostatnich czasach dają powód do zupełnie innej opinii. Wysoki komisarz Palestyny, z którym Chamberlain stał w kontakcie doniósł mu, że znaczna część imigrantów rozporządza dostatecznym doświadczeniem w pracy rolnej i że wielu imigrantów dostosowuje się szybko do warunków rolniczych, czego najlepszym dowodem jest szybkie i skuteczne tworzenie nowych żydowskich osiedli wiejskich w różnych częściach kraju.

Po przemówieniu Chamberlaina zabrał głos markiz Teodoli, poczem Rada Ligi Narodów przyjęła sprawozdanie komisji mandatowej do wiadomości.

Ustawa o obywatelstwie palestyńskim

Jak już donosiliśmy ma sekretarz rządu palestyńskiego sir Gibert Clayton przybyć w tych dniach do Palestyny. Clayton ma przywieźć ostateczny tekst ustawy o obywatelstwie palestyńskim z aprobatą Colonial Office z Londynu. Według „Haarec” mają na podstawie ustawy otrzymać obywatelstwo palestyńskie wszyscy otomańscy obywatele, zamieszkujący Palestynę jakoteż urodzeni w Palestynie. Mogą oni z powrotem otrzymać obywatelstwo tureckie, jeśli w przeciągu dwóch lat po ogłoszeniu ustawy zażądata tego. Również ci, którzy wnieśli przed dwo-

ma laty certyfikaty w sprawie obywatelstwa do rządu palestyńskiego i zamieszkują stale kraj, mogą otrzymać obywatelstwo wszyscy, którzy przybyli potem do kraju, mogą pod tymi warunkami otrzymać obywatelstwo: a) trzeba być od trzech lat w kraju, a co najmniej od dwóch lat mieszkać w nim, b) znać jeden z oficjalnych języków kraju (hebrajski, angielski, lub arabski), c) mieć zamiar stałego pobytu. Ustawa przewiduje pełnomocnictwa dla wysokiego komisarza w sprawie zatwierdzenia lub odrzucenia podań o przyznanie obywatelstwa.

2000 dolarów na rzecz tow. „Hadassa” w Palestynie

New-Jork. (ZAT) Żona Feliksa Warburga w New Jorku przesłała tow. „Hadassa” (tow. dla walki z chorobami) w Palestynie 2000 dolarów na cele sanitarno-hygieniczne. W liście swoim p. Warburg zobowiązuje się przysyłać tow. „Hadassa” 2000 dolarów każdego roku. Pani Warburg stoi na czele tow. „Hadassa” w Ameryce.

Królowa holenderska interesuje się uniwersytetem hebrajskim

Haaga. (ZAT). Uniwersytet państwowy w Leyden obchodził kilka dni temu uroczystości 350-letniego istnienia. Z okazji jubileuszu senat uniwersytecki obdarzył królową Holandii Wilhelminę tytułem „doctor honoris causa”. Na uroczystości byli obecni wszyscy profesorowie uniwersytetu jak również Albert Einstein, który w tym celu przybył specjalnie do Leyden. Królowa Wilhelmina zaszczyliła prof. Einsteina dłuższą rozmową, interesując się szczególnie kwestyą otwarcia Uniwersytetu Hebrajskiego w Jerozolimie.

Antysemita niemiecki nie uznają wyroków sądowych

Niedawno donosiliśmy o decyzji Najwyższego Trybunału Administracyjnego w Niemczech w sprawie dymisji burmistrza Spandawy (przedmieście Berlina) Żyda, dr Hertza. Trybunał dymisji dr Hertza nie zatwierdził, orzekając w motywach swoich, iż pochodzenie żydowskie nie może być przeszkodą do piastowania urzędu burmistrza. Po ogłoszeniu wyroku Trybunału, większość reakcyjna ra-

dy miejskiej w Spandawie zwołała nadzwyczajne posiedzenie, na którym postanowiła wbrew orzeczeniu Trybunału Administracyjnego, zażądać natychmiastowej dymisji burmistrza dr Hertza. Jak wiadomo, jedynym ważnym zarzutem antysemitów przeciwko dr Hertzowi jest jego żydowskie pochodzenie oraz przynależność do niemieckiej soc.-demokracji.

Ostre represje przeciw studentom-faszystom w Rumunii

Bukareszt. (ZAT.) Senat uniwersytecki postanowił jednogłośnie pozbawić na zawsze prawa wykładowcy w uniwersytecie prof. Marinescu-Hatina, głównego sprawcę ostatniej demonstracji antysemitycznej na wydziale medycznym. Dwaj studenci wydziału medycznego stracili prawo wstępu do wszystkich uniwersytetów krajowych. Stowarzyszenie studentów wydziału medycznego zostało na mocy rozporządzenia władz, rozwiązane. Gmach uniwersytetu jest otoczony silnym kordonem policji pieszej i konnej.

Przygotowania do konferencji zjednoczeniowej organizacji syonist. w Polsce

Biuro organizacji syonistycznej w Warszawie czyni obecnie znaczne przygotowania do konferencji zjednoczeniowej, która odbędzie się jak wiadomo, 1 marca br. w Warszawie. Konferencja odbędzie się w jednej z największych sal w Warszawie. Weźmie w niej udział około 400 delegatów ze wszystkich czterech organizacji. Centrala warszawska przesłała zaproszenia na konferencję do wszystkich organizacji syonistycznych na świecie. Nie jest wykluczonem, że na konferencję przybędą jako goście delegaci organizacji syonistycznych z wielu krajów.

KRONIKA.

Kraków, 19 lutego

ZJAZD DELEGATÓW STOW. „HECHALUC” ZACH. MAŁOPOLSKI.

W niedzielę, dnia 22 lutego o godzinie 10 przedpoł. odbędzie się w lokalu „Merkaz Ha-
„Ezraim” (Krakowska 41) Zjazd Chaluców z na-
stępującym porządkiem dziennym: Zagajenie,
Sprawozdanie z dotychczasowej działalności,
Dyskusja nad planem przyszłej pracy: a) Pra-
ca kulturalna, b) Praca zawodowa, c) Praca
organizacyjna.

Ewentualne wybory władz stowarzyszenia.

Wzywa się wszystkie organizacje prowincjonalne (także dopiero się organizujące) o wysłanie delegatów.

— o —

— **WIECZÓR ŻYWEGO SŁOWA HEBRAJSKIEGO.** Jak się dowiadujemy, wieczór żywego słowa urządzony przez hebrajską szkołę dramatyczną „Habima” w Krakowie odbędzie się nieodwołalnie w najbliższą niedzielę. Zapowiedź wieczorku instytucji, cieszącej się chlubną tradycją, wywołała zrozumiałe zainteresowanie wśród licznych rzesz miłośników twórczości hebrajskiej.

— **WIECZÓR POEZJI MŁODOHEBRAJSKIEJ W PRZEKŁADACH.** Staraniem związku żydowskiej młodzieży akademickiej U. J. „Przedświt-Haszachar” odbędzie się w sobotę dnia 21 lutego br. o godzinie 7.30 wieczorem w głównym budynku uniwersyteckim (II p., sala nr 66) wieczór poezji młodohebrajskiej w polskich przekładach Izaaka Deutschera. W programie są także przekłady dotąd niedrukowane. Recytują art. dram. pp.: Holzer, H. Rakowerówna i R. Welnerowa. O twórczości Bialika, Szłońskiego i Szohama będzie mówił p. Lów, o U. C. Grinbergu — p. Deutscher.

— **POSIEDZENIE KRAKOWSKIEJ RADY WYZNANIOWEJ** odbędzie się w niedzielę, dnia 22 bm. o godzinie 4-tej popołudniu w sali obrad Rady. Na porządku dziennym: Sprawa przebudowy rzeźni drobiu przy placu Nowym i zaciągnięcie pożyczki 30,000 złotych na ten cel; wniosek sekcji szpitalnej i skarbowej na zakupienie aparatu Roentgena dla szpitala żydowskiego; wniosek o wydzierżawienie łaźni gminnej przy ul. Szerokiej; zatwierdzenie wyboru przełożonych synagogi „Kupa” i „Wysokiej”; wybór delegatów do stowarzyszenia biblioteka „Ezra”; regulamin szpitalny (ciąg dalszy). Przy drzwiach zamkniętych: sprawy osobiste.

— **ZJAZD BUDOWNICZYCH.** W sobotę, dnia 21 bm. odbędzie się w Krakowie V. zjazd delegatów zrzeszeń budowniczych i stowarzyszeń zawodowych przemysłowców budowlanych w Polsce. Udział w zjeździe weźmie również krakowska Izba budowniczych. Otwarcie zjazdu nastąpi w sali Rady m. Krakowa o godzinie 5-tej popołudniu. Program obrad obejmie: zagajenie przez prezesa Izby budowniczych L. Wojtyczkę, przemówienia powitalne, wręczenie dyplomów honorowych zasłużonym członkom krakowskiej Izby budowniczych oraz odczyt dra Bąkowskiego n. t. „Budownictwo krakowskie w ciągu wieków”. Po krótkiej przerwie generalny sekretarz stałej delegacji p. St. Pronaszko z Warszawy złoży sprawozdanie z dotychczasowych prac delegacji, poczem nastąpią referaty: p. Chabielskiego z Warszawy o warunkach rozwoju przemysłu budowlanego oraz prof. Romanowskiego z Krakowa o nowym ustroju szkół przemysłowych. Dyplomy honorowe otrzymają prof. Władysław Ekielski, prof. Stawomir Odrzywolski i radca budownictwa Tadeusz Stryjeński.

— **KIEDY OPRÓŻNIANE SĄ SKRZYNKI POCZTOWE?** Z kół czytelników dochodzą nas słuszne skargi, że władze pocztowe zaniedbały od pewnego czasu podawania na skrzynkach pocztowych godziny opróżnienia skrzynek. Wskazaniem byłoby w interesie publiczności, a zwłaszcza sfer kupieckich i przemysłowych, wznowienie tego jeszcze przedwojennego, a tak słusznego zwyczaju.

Błp.

Erna Maschlerowa

żona adwokata

zmarła dnia 17-go lutego 1925 roku
po długich a ciężkich cierpieniach.

Pogrzeb odbędzie się z domu przedpogrzebowego cmentarza izr. we czwartek, dnia 19 lutego 1925 r. o godzinie 3-ciej popoł. O czym zawiadamia

Stroskana Rodzina.

— **NOWY BUDYNEK DLA POLICYI.** Jak się dowiadujemy, w najbliższym czasie ma być podjęta budowa nowego gmachu policyjnego na pomieszczenie urzędu śledczego, rozlokowanego dotąd w ciasnych ubikacjach „pod Telegrafem” przy ul. Kanoniczej. Projektowany trzechpiętrowy budynek stanie na dziedzińcu koszar okręgowej komendy policyjnej przy ul. Siemiradzkiego. Nowy budynek będzie mieścił także kilkadziesiąt cel areztańskich.

— **ODEZWY KOMUNISTYCZNE.** Organa policyjnej politycznej śledząc ruch komunistyczny w Krakowie i na prowincji w okresie proklamowanego „tygodnia komunistycznego” skonfiskowały pewną ilość odezwoz rozlepionych i kolportowanych w Krakowie i Tarnowie. Odezwy pisane tuzem wielkimi literami zawierały żądanie zwolnienia posła Łańcuckiego, nawoływały do wstępowania w szeregi komunistyczne itd. Wszystkie te odezwy policyjnie zdarła z murów i wdrożyła dochodzenia celem ujęcia agitatorów komunistycznych. Poza temi wypadkami tydzień komunistyczny minął bez echa.

— **TRANSPORT WIĘZNIÓW DO WIŚNICA.** Wczoraj w godzinach popołudniowych prowadzono przez ulice miasta większy transport więźniów mających odsiadywać karę długoletniego więzienia w zakładzie karnym w Wiśniczu. Byli to przeważnie przestępcy w wieku od 20—25 lat, skazani za różne zbrodnie w krakowskim sądzie okręgowym. Więźniów — złączonych za ręce łańcuchem eskortował silny oddział straży więziennej, uzbrojonej w karabiny.

— **ZAMACH SAMOBÓJCZY W APTECE.** Wczoraj wieczorem przybył do apteki przy ul. Krowoderskiej Józef Stawowski (lat 25), pracownik techniczny w teatrze „Bagatela”, zamieszkały przy ul. Staszica 1. 12 i zażądał jodyny. Gdy farmaceutka nalewała jodynę do fiaskeczki, Stawowski wyrwał jej z ręki karafkę apteczną i szybko wypił większą ilość jodyny. Natychmiast zawezwano pogotowie ratunkowe, które desperata przewiozło na stację pogotowia, gdzie przepłukano mu żołądek i oddano opiecz domowej. Powód zamachu samobójczego niewiadomy.

— **KRADZIEŻ WÓZKA RĘCZNEGO.** Eulogiusz Jamrowa, stolarz, zamieszkały przy ul. Skwarnej 6 doniósł, że dnia 13 bm. skradziono mu z podwórca wózek ręczny czterokołowy, wartości 150 zł.

— **„MIŁOSNIK SPORTU”.** Aresztowano Jana Słomę, zamieszkałego przy ul. Skawińskiej 1. 12 za usiłowaną kradzież 24 sztuk koszulek sportowych na szkodę klubu sportowego „Legia” przy ul. Kremenowskiej 9.

— **PODRZUTEK.** W bramie domu przy ul. Zielonej 1. 23 znaleziono dnia 18 bm. pod drzwiami mieszkania stróżki podrzucone dziecko płci męskiej, około 12 miesięcy liczące, ubrane w białą płócienną koszulkę. Dziecko oddano do żłóbka miejskiego, za matką wszczęto poszukiwania.

— **ZNALEZLI SIĘ.** Policja komunikuje, że kilku chłopców, o których zaginięciu doniesiono, wróciło już do domu. Są to 5-letni Dawid Schiffer, 12-letni Julian Zychowski i 14-letni Henryk Thon.

KUPON Nr. 4

dla konkursu „ŁAMIGŁÓWKI”
Nowego Dziennika.

Błp.

Erna Maschlerowa

właścicielka firmy Daniel Reiner

zmarła dnia 17-go lutego 1925 roku
po długich a ciężkich cierpieniach.

Pogrzeb odbędzie się z domu przedpogrzebowego cmentarza izr. we czwartek, dnia 19 lutego 1925 r. o godzinie 3-ciej popoł. O czym zawiadamia

Personal Firmy Daniel Reiner.

Z sali sądowej.

ROZPRAWA PRASOWA MIĘDZY WIEŚNIAKAMI.

Wczoraj odbyła się przed ławą przysięgłych w krakowskim sądzie okręgowym rozprawa przeciw Michałowi Hudemu, rolnikowi z Kuryłówki pow. Leżajsk, oskarżonemu o obrazę czci, popełnioną drukiem. W piśmie „Przyjaciel ludu” z dnia 20 kwietnia 1924 r. umieszczona była korespondencja z Kuryłówki, podpisana przez oskarżonego i dwóch innych wieśniaków, a zarzucająca wójtowi tej gminy Andrzejowi Jurczakowi szkodliwą działalność dla gminy i bratanie się z „katolikami” wyznania mołżeszowego oraz rozpuszczanie fałszywych wieści o Kótku rolniczym.

Oskarżony wyparł się autorstwa artykułu przy-
czem podał, że podpis w gazecie brzmiał „Hudy”,
podczas gdy on pisze się „Hudy”. Dwaj inni wie-
śniacy podpisani pod artykułem według zarzutu os-
karżyciela prywatnego wójta Jurczaka wogóle nie
są mu znani, wobec czego wytoczył sprawę rybną
przeciw Hudemu. Trybunał odrzucił wniosek obro-
ny o przesłuchanie odpowiedzialnego redaktora
„Przyjaciela Ludu” i o dopuszczenie dowodu z od-
nośnego rękopisu. Sędziowie przysięgli 7 głosami
potwierdzili winę oskarżonego zaś 5 głosami odpi-
wiedzieli „nie”; wobec braku przepisanej większo-
ści głosów (8) trybunał ogłosił wyrok uwolnienia
Hudego od winy i kary.

Przewodniczył sso. Świądrowski, wotowali sso.
dr Kaczmarski i sso. Lizak, oskarżyciela prywatnego
zastępował adw. dr Abrahamer, obrońcą oskarżo-
nego adw. dr Schiff.

Odezwa do P.T. Pań!

Ponieważ w programie Nocy Oryentalnej „Pani-
świtu” przewidziany jest między innymi

KOROWÓD WSCHODU,

który z uderzeniem 12 godz. wśród dźwięków mu-
zyki wkroczy na salę, poprzedzany przez młodą
rydwan Tutankamena, uprasza się P.T. Pań, aby
— dla należytego ugrupowania malowniczej rewii —
zechciały łaskawie podać anonimowo do wiadomości
sekretaryatu (Stradom 15 lub telef. Nr. 2288, 3388
od godz. 3—4 pop.) rodzaj kocytków, w których
się na zabawę wybierają.

Oczekujemy poparcia naszej inicjatywy i ry-
chłych odpowiedzi na niniejszy apel.

Komitet „R. O.”

REPERTUAR TEATRÓW KRAKOWSKICH:

TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO

Czwartek: „Ludka”.

Piątek: „Ludka”.

BAGATELA

Czwartek: „W sieci”.

Piątek: „W sieci”.

TEATR OPERETKA „NOWOŚCI”

Czwartek: pop. „Zakłète trzewiczki”; wiecz. Teatr
zamknięty.

Piątek: pop. „Zakłète trzewiczki”; wiecz. Teatr
zamknięty.

REPERTUAR KIN KRAKOWSKICH

WARSZAWA: „Jakaż żona być niepowinna”. Dra-
mat współczesny w 7 aktach oraz „Zamaskowana
tancerka”. Sztuka filmowa w 5-ciu aktach.

UCIECHA: „Wyspa zaginionych okrętów”. Dra-
mat sensacyjny w 8-miu aktach. Całość.

NOWOŚCI: „Jeszcze wyżej”. Sensacyjny film
z Haroldem Lloydem w roli głównej.

WANDA: „Aparzka w jedwabiach”. Dramat sen-
sacyjny w 8-miu aktach z Priscilla Dean w roli gl.

SZTUKA: „Niebezpieczny wiek”. Sensacyjny dra-
mat salonowy w 7 aktach.

REDUTA: „Dom, w którym zmarł śmiech”. Dra-
mat życiowy w 8-miu aktach oraz „Herakles — Dwa
granaty i dziewczyna”. Komedya w 2 aktach.

Repertuar radiowy na dziś

Czwartek, 19 lutego.

WIEN: (fala) 530) godz. 11—12.50 koncert; 16.10—18 koncert; 18.10 wieczór sonat; 20 koncerti wiedeńskiej orkiestry symfonicznej. W programie Beethoven: uwertura z „Prometeusza“ i „Czwarta symfonia“; Bach: Suita H-mol z fletem; Weber: uwertura z „Wojnego Strzelca“.

MONACHIUM (485) godz. 16.30—17.30 koncert kwartetu kameralnego Anny Rosenberger; 19.30 lekcja „Esperanto. 20—21 koncert.

LIPSK: (383) godz. 12 koncert; 16.30—18 koncert; 20.15 koncert.

MONASTYR (Münster 480): godz. 20.30 wieczór piosenki.

BERLIN: (430 i 505) godz. 16—18 muzyka do tańca; 20 anegdota o muzykach; 20.30 urozmaicony wieczór koncertowy: pieśni i wyjątki z oper; 22—24 muzyka do tańca.

FRANKFURT: (470) godz. 20.3—21.30 rosyjskie pieśni ludowe i romanse; 22—23 wieczór operowy.

ZURYCH: (515) godz. 20.15 wieczór pieśni alpejskich.

RZYM: (425) godz. 20.35 i 21.05 koncert; 22.30—23 muzyka do tańca.

PARYŻ: (1780) godz. 13.30 koncert orkiestry cyrkowej; 17.45 i 22 koncert. Wieża Eiffel (2600) godz. 19—19.55 koncert.

Z EKRANU.

Jeszcze wyżej

(KINOTEATR „NOWOŚCI“)

Film ten ma nadzwyczajne znaczenie dla wszystkich ludzi — lysych. Doprawdy nie kpię sobie z posiadaczy lisy, bo w domu powieszono nie mówi się o sznurze. Ale wreście dowiedziałem się, że i lisy może się na przydać. Poczył mnie o tem Harald Lloyd, który utywając jakiegoś pana jak lura, poprawił sobie bujną swą czuprynę.

Jeżeli jest zresztą ten film także peanem na cześć miłości. Oto Harald Lloyd, by posiadać żonę i taką piękną dziewczynę wdrapał się na 24 piętro nowojorskiego drapacza chmur. Historia nam nie opowiada co się stało o jakieś 24 lat później, gdy już przyzwyczaił się do swego szczęścia. Nie posiadajcie mnie tylko o optymizm, ponieważ lekkomyślnie wyznałem, że za 5 lat, by się przekonać o wartości — małżeństwa. Wiem bowiem dobrze, że zaraz po ślubie spada szczęśliwy żonkos z 24-tego piętra niebotycznych swych nadziei i mówi o szczęściu.

Nie wiem też, że film ten jest najciekawszym filmem komicznym, jaki udało mi się widzieć w moim niedługim okresie sprawowania humoru amerykańskiego, a będę szczęśliwym człowiekiem! Humor ten nie jest w każdym razie przedrzeźnianiem bliźnich, nie zawiera w sobie ani odrobiny okrucieństwa. Nie działa wykrzywionymi butasami a la Chaplin ani lobuzeryą a la Maks Linder. Jest humorem najwzrostego akrobata świata — Haralda Lloyda! Ileż tam bajecznych pomysłów, ileż wspaniałych konceptów, które umożliwiają nam obcowanie z kawałami akrobatycznymi. Nie jest to tylko Harry Peel tylko Harry Peel plus artysta o wielkiej i prawdziwej vis comica.

Albo czy naprawdę wdrapałeś się panie Haraldzie na 24 piętro? I to dla kobiety? Nie, to jest najmutniejszy Twój dowcip, którego ja, jako zaprzysiężony wróg kobiet przebaczyć ci nie mogę. Moassi.

NADESLANE.

za rubryką tę redakcja nie odpowiada.

„Czy istnieje przesilenie we współczesnej literaturze żydowskiej“??

pod tym tytułem wygłosi

red. Dr. M. Kanfer

w sobotę, dnia 21 lutego o godz. 7 wieczór w sali Kabału (Krakowska 41)

referat połączony z dyskusją

Tow. Miłośników Sztuki żyd. w Krakowie.

Zarząd Tow. „Nadzieja“ grupą w Krakowie zawiadamia, że

Walne Zgromadzenie

odbędzie się w piątek, dnia 20-go lutego br. o godzinie 6-tej wieczorem, w sali B. O. N. U. przy ulicy Tomasza 9, II. p.

Na raty fortepiany

RABA NAST, Kraków, ulica św. Anny L. 3.

MILI DANDZ I OSKAR STERNSSCHUSS
Kolonia nad Renem Pieszków Hamburg
zaręczeni 1925.

W Chamisza Asar i b'Szwał odbyły się w Gorlicach zaręczeni p. Mirjam Kannerówny z p. Abrahamem J. Freudem.

Z kraju.

WIEC PROTESTUJĄCY AKADEMIKÓW ŻYDOWSKICH WE WILNIE odbył się w niedzielę, dnia 9 bm. Wiece miało na celu wyrażenie protestu przeciwko pozbawieniu studentów żydowskich prawa głosu na zjeździe akademickim, który odbędzie się we Wilnie dnia 21 bm.

OŻYWIONA DZIAŁALNOŚĆ „TARBUTU“. W przeciągu ostatnich dwóch miesięcy zalegalizowały władze 34 oddziałów Tarbutu w różnych miastach i miasteczkach. — W ubiegłym tygodniu rozpoczął się w Pińsku tydzień „Tarbutu“ ze współudziałem posła dra Oryassa Thona i M. Gordona. Odczyty posła Thona wywołały wielkie zainteresowanie. Zbiórka pieniężna dała pomyślne wyniki.

PRZED CZWARTĄ KONFERENCJĄ „MIZRA OHI“ W POLSCE. Czwarta konferencja krajowa „Mizrachi“ w Polsce, która zbierze się za kilka dni wywołała wielkie zainteresowanie wśród ortodoksyj. W konferencji weźmie udział około 300 delegatów. Ważne miejsce w obradach zajmie kwestya Hethalieu i robotnika „Mizrachi“. Z Erec Izrael przybędzie na konferencję rabin Z. Gold z Ameryki, który ostatnio osiadł na stałe w Palestynie.

LEIB JAFFE, znany poeta palestyński i wysłannik „Keren Hajessodu“ bawi obecnie w Łodzi, gdzie rozpoczęto wielką akcyję na rzecz funduszu odbudowy.

PIERWSZY ZJAZD RZEMIEŚNIKÓW W OKRĘGU WOLYŃSKIM. W Lucku otwarto w ubiegłą niedzielę pierwszy zjazd rzemieślników. W zjeździe wzięło udział 58 delegatów reprezentujących 20 miast. Władze reprezentowały na zjeździe przedstawiciel województwa, starostwa, izby skarbowej i ministerstwa handlu. Zjazd wyraził protest przeciwko projektowi o cechach i postanowił wysłać delegację rzemieślników do Ameryki wraz z delegatami światowej konferencji pomocy, którzy mają wystąpić przeciwko akcyji filantropijnej wśród rzemieślników a za akcyję konstruktywnej pomocy.

Ze świata.

OFIARY POGROMÓW OTRZYMUJĄ Z POWRÓTEM SWĘ ZNACYONALIZOWANE NIERUCHOMOŚCI. Sąd Najwyższy w Odessie ogłosił orzeczenie, na mocy którego wszystkie lokale i domy znacyonalizowane w swoim czasie przez władze z powodu opuszczenia właścicieli, przywrócone zostały prawnym właścicielom o ile należały do ofiar pogromów. Powyższe postanowienie Sądu Najwyższego posiada wielkie znaczenie dla wielu tysięcy wychodźców, którzy po wieloletniej nieobecności w Odessie, otrzymują możliwość powrotu oraz uzyskania swych utraconych nieruchomości.

DRÓBNE WIADOMOŚCI ŻYDOWSKIE.

NOWY MEMORYAL ARABÓW PALESTYŃSKICH DO LIGI NARODÓW. Dziennik arabski „El Jarmuk“, wychodzący w Hajfie, donosi, iż nacyonalistyczna egzekutywa arabska w Palestynie opracowuje obecnie drugi memoriał, który przesyłany zostanie w najbliższym czasie do Ligi Narodów. Memoriał, według dziennika „El Jarmuk“ zawierać będzie krytykę mowy Wysokiego Komisarza, Sir Herberta Samuela przed Komisją Mandatową Ligi Narodów oraz przedstawi szereg skarg przeciw rządowi palestyńskiemu.

Przegląd gospodarczy

W sprawie ożywienia ruchu budowlanego

Jak wiadomo z inicjatywy Związku Przemysłowców w Krakowie, w Ministerstwie Przemysłu i Handlu 12 bm. odbyła się konferencja w sprawie ożywienia ruchu budowlanego. Z ramienia Związku Przemysłowców w Krakowie oprócz Delegatury w Warszawie, brali w niej udział reprezentanci przemysłu ceramicznego Zachodniej Małopolski, którzy przedstawili następujące postulaty: 1) Należy spowodować PKO Bank Polski do wydatniejszego popierania zabiegów kredytowych przemysłu ceramicznego, a w szczególności liberalnego traktowania tychże zabiegów przez przyjmowanie weksli firm, tylko z żyrem banków, lub jeżeli chodzi o PKO na zasadzie listów gwarancyjnych banków.

2) Należy spowodować Bank Gospodarstwa Krajowego, do możliwie szybkiego przystąpienia do udzielenia kredytów inwestycyjnych, długoterminowych, hipotecznie zabezpieczonych.

3) Należy zastosować maksymalną taryfę ulgową na frachty na miar.

Postawiony wniosek o 20 procentowe niżenie dotychczasowej taryfy na miar i węgiel okazał się nieaktualny, gdyż Min. Kolei, ze względu na brak pokrycia swego budżetu nie da się spowodować do tak daleko idących ulg.

4) Należy zwołać konferencję producentów maszyn ceglarskich i właścicieli cegielni dla ustalenia, które maszyny są w kraju wyrabiane i w jakiej kwalifikacyi, a to celem ewent. zastosowania daleko idących ulg celnych.

Pozatem czynili delegaci Związku starania, celem wplynięcia na M. S. Wojsk, aby zapożyczowanie swoje porozkładalo między przenosił ceramiczny równomiernie w poszczególnych dzielnicach. Stwierdzono również, że zdolność produkcyjna cegieł w Polsce zapewnia pokrycie wszelkiego zapotrzebowania, tak dla celów budów rządowych, jakoteż ruchu budowlanego prywatnego i to bez konieczności większych wkładów inwestycyjnych, a jedynie przy pomocy kredytowej na puszczenie w ruch fabryk i udzielenia potrzebnego kapitału obrotowego. Co do kredytów budowlanych, można spodziewać się wzmożenia się ich, po otrzymaniu pożyczki zagranicznej, z której znaczna suma ma być przeznaczona na ten cel. Wszelkie wygłoszone wnioski mają być przedłożone przez Ministerstwo P. i H. wycelowi posiedzenia, posłowi Romockiemu, celem przedłożenia ich w odnośnej Komisji Sejmowej.

Informacyjnie podajemy ponadto, że Ministerstwo Rob. Publ. ma obszerny plan zapotrzebowania artykułów budowlanych, który początkowo obliczony był na 900,000,000 szt. cegieł, potem jednak zredukowano go na 180 milionów szt.

Interwencja w Banku Gospodarstwa Krajowego odniosła ten skutek, że Bank ten przyrzekł kredyt ryntesowy dal cegieł.

Dodajemy ponadto, iż miasto Warszawa przystąpiło do budowy cegielni obliczonej na produkcję 50,000,000 szt. cegieł rocznie. Min. Rob. Publ. dało na ten cel odpowiedni teren. Pożądaniem byłoby bardzo by i Magistrat miasta Krakowa zechciał naśladować ten przykład.

FINANSE

WPLYWY Z DANIN I MONOPOLI W STYCZNIU. Preliminarz budżetowy na styczeń br. przewidywał wpływ z danin i monopolu państwowych w sumie 101 milj. zł. W rzeczywistości w miesiącu styczniu wpłynęło 108.122.173 zł, w czym (w nawiasach kwoty preliminarzowe): 38.7 milj. zł (41.7) z podatków bezpośrednich, 9.7 milj. zł (7.2) z podatków pośrednich, 32.5 milj. zł (20) z cel i 6.7 milj. zł (7.5) z opłat stempowych.

Z monopolu państwowych wpłynęło 18.7 milj. zł, przyczem monopol spirytusowy prócz wpłaconych

42 milj. zł sprzedał 1.400.000 litrów spirytusu na 1/2 milj. zł, z czego na kredyt 3.2 milj. zł. resztę zaś posiada jeszcze w swoich kasach. Wpływ wszystkich należności przewyższy preliminowaną za styczeń sumę 24.5 milj. zł.

Z giełdy krakowskiej.

Kraków, 18 lutego.

Na giełdzie akcyj tendencja nieco mocniejsza. Na pogodziu płacono za Jaworzno setki 15, drobne 16 (a 25) 15—15.75, Len 0.42, Gazy zach 4.

Waluty: N. Jork 5.20 i pół, Londyn 25—25.05, Paryż 27.70, Praga 15.0—15.52, Wiedeń 7.33.

Akcje bankowe, handlowe i przem.

Table with columns: Transakcje, 18 II., 17 II. Rows include various banks like Polski Bank Przem., Bank Hipoteczny, Bank Małopolski, etc.

Giełda warszawska z dnia 18 o. m. (PAT). Ceny w złotych. Lotary Stanow Zjedn. tranż. 0.16/2...

Giełda warszawska z dnia 18 o. m. (PAT). Ceny w złotych. Bank małopolski Kraków...

Lwów, 18. 2 PAT. Giełda akcyj. Bank hipot. 0.63, bank przem. 0.42—0.41, bank małop. 0.30...

Giełda wiedeńska z dnia 18 b. m. (PAT). Bawia 1080, Amsterdam 28490, Zegrzeb i Belgrad 1150...

Wzrosty lokacyjne. Austr. renta kor. 4.2, renta lotow 5.4, losy austryckie...

PO ZAMKNIĘCIU KRONIKI.

Straszny wypadek automobilowy na ul. Andrzeja Potockiego

Kraków, 19 lutego

Wczoraj wieczorem około godziny 8 samochód stanowiący własność p. Wołkowskiego, właściciela „Esplanady”...

żerka Apolonia Gasiorek, wyszła bez szwanku. I tak sofer Bąkowski doznał wstrząsu nerwowego...

Wszystkich rannych opatrzył pogotowie ratunkowe. Nowaka przewieziono do kliniki chirurgicznej...

Mordy polityczne w Bułgarii mnożą się!

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń. 18. II. (D) Wczoraj wieczorem został zamordowany w Sofii poseł komunistyczny Strachimirow.

W Filipolu zamordowany został szef policji politycznej Glikomanow. Sądzą, że zamordowanie Glikomanowa jest aktem zemsty ze strony komunistów...

Bandy na granicy bułgarskiej

Sofia, 18. 2 PAT. Bułg. Aj. Telegr. Banda złożona z 20 ludzi usiłowała zaatakować miejscowości Chichenci...

Popłoch na giełdzie nowojorskiej

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń. 18 II. (D) Wedle wiadomości nadeszłej z Berlina, wywołała na giełdzie nowojorskiej niestychany popłoch wiadomość, jakoby Francja rozpoczęła przy pomocy Morgana akcję celem podniesienia kursu franka.

Gziennikarz niemiecki wydalony z Belgradu

Białogród, 18. 2 PAT. Korespondent Berliner Tageblattu w Białogrodzie Teodor Becker otrzymał nakaz opuszczenia Jugosławii...

Ameryka a sowiety

Waszyngton, 18. 2 PAT. Wolff. Prezydent Coolidge oświadczył, że pogłoski jakoby Ameryka zamierzała w najbliższym czasie uznać sowiety...

Rewizja w „Rote Fahne”

Berlin, 18. 2 PAT. WBK. W lokalu centrali partii komunistycznej i redakcji Rote Fahne przystąpiono do rewizji...

Frunze przemawia

Moskwa, 18. 2 PAT. Rosyjska agencja tel.: Komisarz ludowy dla spraw wojskowych Frunze wygłosił wobec 5.000 uczniów szkół wojskowych w O-perze mowę...

Pruski gabinet Marxa

Berlin, 18. 2 PAT. Pruski premier Marx mianował następujących ministrów: dra Ammendorfa...

Uczeni francuscy do Leningradu

Moskwa, 18. 2 PAT. Uczony rosyjski Szczerbaciej, powrócił do Leningradu z 2-miesięcznej podróży po Francji...

Starcia o kanonierkę w Hongkong

Paryż, 18. 2 PAT. Według doniesienia Matina z Hongkong, 200 żołnierzy Sun Jat Sena usiłowało zawładnąć indyjską kanonierką Dora...

Wykrycie tajnej drukarni komunistycznej w Belgradzie

Białogród, 18. 2 PAT. Rjecz donosi, że policja białogrodzka odkryła tajną drukarnię komunistyczną. Aresztowano 12 osób...

Zamach na seniora polityków japońskich

Londyn, 18. 2 PAT. W Tokio dokonano zamachu na dra Isiki, wiceprzewodniczącego tajnej rady. Grupa radykałów wtargnęła do domu...

Zurych, 18. 2 PAT. Paryż 27.50, Londyn 24.78, Nowy Jork 5.19,6, Belgia 26.40, Włochy 21.37...

Z KRONIKI ŻALOBNEJ.

Błp. Erna Maschlerowa zmarła w Krakowie dnia 17 lutego. Zmarła znaną była z rzadkich zalet charakteru i serca...

PRZEWODNIK HANDLOWY.

Artykuly gosp.

Urządzenia kuchenne, domowe i różne nowości
A. SATTLER
 GERTRUDY 24.
 Tel. 4162. Tel. 4162.

Elektrotechnika

„LUX“
 Kraków, pl. Komisarski 2
 Urządzenia elektryczne
 Wszystkie naprawy
 Sprzedaż materiałów
 Porady i kosztorysy bezpłatnie.
 Telefon Nr. 3335.

FIRANKI

od najkromniejszych do najwspanialszych, portyery medrasowe zagr. po cenach fabrycznych hurtownie i detalicznie poleca firma
 Lipschütz i Welz, Grodzka 71

FUTRA

ZAKŁAD KUSNIERSKI
M. ROTBLUM
 UL. FLORYAŃSKA 8.

FORTEPIANY

▲▲▲▲▲▲▲▲
FORTEPIANY
PIANINA
FISHARMONIE
 Skład

HELENA SMOLARSKA
 Kraków, ul. Szewska 9. Tel. 4365.
 Sprzedaż na raty do 18 miesięcy. Wybór obrazów.

GALANTERYA

Towary galant., pończochy, trykotaże, bielizna berety, kalosze, śniegowce itp. **Simon Ohrenstein**, Kraków, Dietłowska 45.

Konfekcja

ADOLF BRACIEJOWSKI
 poleca : 307
 płaszcze i kostyminy
 Kraków, ul. Grodzka L. 4.

MEBLE

Stylowe, luksusowe etc. **S. MARNE**, Kraków szpitalna L. 6. Tel. 4074. Rok zał. 1880.

Mebel stylowe luksusowe, biurowe, dekoracyjne wnętrza poleca **M. Pleszowski**, Kraków, Mały Rynek 2, Telefon 4136.

MASKI

balowe i charakterystyczne, orderki kotylionowe **Wiktor Wanderer**, Kraków, ulica Szewska L. 24

NACZ. KUCHENNE

JOZEF FERTIG
 Kraków, ul. Szewska 5. Tel. 3214.
 poleca hurtownie i częściowo naczyń kuchenne i restauracyjnych (garnki, rondle od pół-100 l. marki SPINX

Naczynia stołowa Alpacca. Wyroby stołowe Baskela. Okucia meblowe i budowlane po cenach konkurencyjnych

Unia Handl. „Metal“ Kraków, Dietla L. 56.

Telefon Nr. 4584.
 Hurtownia wyrobów metalowych. Sposobność: Naczynia aluminiowe i emaliowane. Wyłączone przedział i fabryczny skład naczyń emal. marki

PORCELANA

Porcelanę, kryształ, szkło i lampy poleca: **Statter Kraków** Grodzka L. 39.

PAPIER

Grünspan & Gerber
 obr. skład papieru i tektur
 Plac Nowy 7. — Tel. 4400

RADIO

RADJOSWIAT
 Kraków, Grodzka 32
 wszystko na składzie po najniższych cenach.

„Uniwersum“ biuro inżynierskie Kraków, ul. św. Marka 25 poleca w wielkim wyborze radioparady odbiorcze, lampki katodowe i części składowe

SZKŁO

Szlifiernia szkła i luster **S. K. Woronicki**, Kraków, pl. Szczepański L. 7. Lustra meblowe, szyb. automobil i latarń, szyby lustrowe okienne półlustrowe i ornamentowe. Odnowia stare lustra

LUSTRA meblowe, SZKŁA szlifowane poleca tanio

wytwórnia luster
Bracia Kalmus, Kraków, Starowiślna 69. Tel. 2152.

Pierwsza małopolska fabryka zwierciadeł i szlifiernia szkła Sp. z ogr. odp **Kraków, Grodzka 60**, Telef. 4078 i 4225, poleca szyby i lustra szlifowane po cenach przystępnych.

SPEŁCYA

Cracovia sp. transportowa
 Biuro spedycyjne ul. Grodzka 60, Tel. 4078.

SZLIFIERZ

SPECYALISTA
 szlifierz brzytew dobiara fachowo wg. zarząd. najlepsza brzytwa od 5-7 zł. **J. MYSZKOWSKI** Kraków, Dietłowska 46.

WĘGLE

Węgiel śląski, krajowy i dąbrowiecki dostarcza wagonowo
Polska Spółka Węglowa, ul. Andrzeja Potockiego 8, Tel. 4075.

ZŁOTO, SREBRO

Wielki wybór! Zegarki, brylanty, perły, i wyroby srebrne najnowszej poleca **GOLDSTEIN i GRÜNBERG** Kraków, ul. Reduta 4 róg Dietla róg Dietla 4

REKLAMA dźwignią :: handlu ::
 ▲▲▲▲▲▲▲▲

DANCINGI DOMOWE
 urządza światowej marki **GRAMOFON „His masters voice“**
„GŁOS SWEGO PANA“

Gramofon ten najnowszej konstrukcji (system RADIO z podkładką mikrofonową) znany przez pierwszorzędną znawców całego świata za najlepszy
 Wzorowa reprodukcy bez szmerów.
 Wielki wybór płyt, również żydowskich i hebrajskich kantorów: **ROZENBLATT Kwartina, Siroty.**

THE GRAMOPHONE Co. Limited, LONDON.
 Jeneralny reprezentant na Polskę:
JOZEF WEKSLER
 Kraków, Floryańska 25. Lwów, Sykstuska 2.

Brobne ogłoszenia.

Mieszkanie 4 pokoje, kuchnia, przedpokój, łazienka, wspaniały na 5 pokój bez ogrzewania. Zgłoszenia pod „Komandor“ Biuro ogłoszeń Biłanów 13 13.

Dwa pokoje (ewentualnie jeden) przy ul. Dietłowskiej perter lub l. p. na b. dobrych warunkach poszukiwane. Zgłoszenia pod „Jotef“ do Adm. N. Dz. 165

Samodzielnej buchalterki i korespondentki poszukuje się do Myślowo. Wia domość: **Sieger**, Kraków, Stanisława 3.

Handlowiec z długoletnią praktyką z branży żelazno-galant. poszukuje posad również na prowincji. Zgłosz. pod „Zdolny“ do Adm. N. Dz.

KUCHARKA umiejąca dobrze gotować i piec **poszukiwana** do samodzielnego prowadzenia kuchni. Złoty przysięga Zarząd szpitala żydowskiego Skawińska 8

Buchalter-bilanśista z wieloletnią praktyką handlu i bankową zaufana siła, poszukuje zajęcia za skromnym wynagrodzeniem. Zgłoszenia pod „Skromny“ do Adm. N. Dz.

Poszukuję filii na prowincji dla dobrze prosperującego interesu.
 Komenda obywatelska. Zgłoszenia pod „M. P.“ do Adm. N. Dz. 163

Subjekta kawalera z branży żelazno-galanteryjnej **poszukuje 880** do natychmiastowego wstąpienia firma: **A. FRED**, ul. Miodowa L. 12.

Ekspedientki (ci) z branży biawatnej potrzebne zaraz. Zgłoszenia we firmie: **J. BANDET** ul. Grodzka L. 5.

FORTEPIAN czarny, z angielską mechaniką, **okazyjnie do sprzedania**
 Skład fortepianów **Heleny Smolarskiej** Kraków, Szewska 9. l. p.

Nowość! Do nabycia we wszystkich księgarniach Nowość!
Dr. MAJER BAŁABAN
HISTORJA i LITERATURA ŻYDOWSKA
 tom III.
 Od wygnania żydów z Hiszpanji do Rewolucji Francuskiej, z szczególnym uwzględnieniem Historji Żydów w Polsce.
PODRĘCZNIK DLA KLAS WYŻSZYCH, SZKOŁ ŚREDNICH
 z 50 rycinami — CENA 7 Zł.
POPZEDNIO UKAZAŁY SIĘ
HISTORJA i LITERATURA ŻYDOWSKA
 Tom I. (Starożytność) Cena zł. 4.00. To samo: Tom II. (Średnie wieki) Cena zł. 5.60
Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. OSSOLIŃSKICH
 Lwów, Ossolińskich 11; Warszawa, Księgarnia własna, ul. Nowy-Swiat 69; Kraków, Filja Wyd. ul. św. Anny 11; Poznań, Księgarnia św. Wojciecha. Wilno, Księgarnia św. Wojciecha

Biblioteka pisarzy żydowskich ukazała się i jest do nabycia we wszystkich księgarniach i kioskach kolejowych Twa „Ruch“
Znakomita powieść SZALOMA ASZA
MOTKE GANEW
 (Motke Złodzieł)
 w przekładzie Jakóba Appenszlaka.
Cena Zł. 5.
 Księgarnie i Biblioteki otrzymują rabat.
WYDAWNICTWO „SAFRUS“ WARSZAWA,
 Al. Jerozolimskie 93/29.

Hurtownie, dostarcza najtaniej
Cukier S. BINZER,
 Kraków, ulica Radziwiłłowska 15.
 Telefon 1419. Telefon 1419.

2 pokoje / kuchnią lub jeden z kuchnią za wysokim czynszem miesięcznie lub rocznie płatnym ewentualnie za odstępnym w Krakowie **poszukuje się**
 Zgłoszenia pod „Wiosna 22“ do Adm. N. Dz.
 ▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲

Żyd. Dom Sierot w Drohobyczu poszukuje.
 a) **nauczycielki-wychowawczyni** na oddział dziewcząt
 b) **zdolnej szwaczki** do nauki kroju i szycia, obznajomionej wszelkimi robotami w zakresie bielizniarstwa wchodzącemi.
Warunki: wikt, pomieszkanie, opał, oświetlenie i usługa oraz płaca wedle umowy. Posada natychmiast do objęcia. Zgłoszenia do dnia 22 b. m. **Zarząd.**

Do pielęgnowania chorych i położenie w miejscu, jak i w okolicach, polecają się dobrze wyszkolone siostry pielęgniarki.
Zakład sióstr
 Kraków-Podgórze, ul. Józefińska 29, l. p. Telefon Nr. 2044. Rok założenia 1910.

ZAMIANA LWOW-KRAKOW
 Odnowione mieszkanie słoneczne złożone z pokoju i kuchni z piecem i kuchnią kafłową we Lwowie pragnę zamienić na takiesame lub za dopłatą na większe w Krakowie. Zgłoszenia pod „Zamiana 7“ do Adm. N. Dz.